

ΟΓΔΟΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ-1-Gina Bachauer
Critic's Point

Υποτροφίες: ὁ θεσμός ἐν Ἑλλάδι

δοκιμὴ θεωρήσεώς του με ἀφορμὴ τὸ 8ο
Φεστιβάλ Gina Bachauer στὴν Κέρκυρα.

37/2016.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ.

ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ τοῦ ἴδρυτοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ διευθυντοῦ τοῦ Φεστιβάλ Gina Bachauer (ἐφεξῆς G.B.) προσφιλέστατου συναδέλφου μουσικολόγου καὶ μουσικοκριτικοῦ Κωνσταντίνου-Πατρίκιου Καράμπελα Σγούρδα, με ἔφερε γιὰ λίγο στὴν πολυαγαπημένη Κέρκυρα. Σκοπὸς ἢ παρακολούθηση τῶν δύο τελευταίων ἀπὸ τὶς τρεῖς ἐν ὄλῳ συναυλίες τοῦ 8ου Φεστιβάλ G.B. διοργανωμένο ἀπὸ τὸ ὁμώνυμο Διεθνὲς Μουσικὸ Σωματεῖο καὶ τὸ Διεθνὲς Μουσικὸ Σωματεῖο Charles Valentin Alkan καὶ Pierre-Joseph-Guillaume Zimmerman, πού φέρει τὰ ὀνόματα δύο μεγάλων Γάλλων πιανιστῶν-συνθετῶν τοῦ 19ου αἰ. τοὺς ὁποίους, δυστυχῶς, ἀγνοοῦν ἀκόμη καὶ ἐστὲν Ἑλληνας «φιλόμουσοι». Γιὰ τὴν πραγματοποίηση τοῦ Φεστιβάλ, τιτλοφορουμένου Φαντασίας Ἦχοι συνεργάστηκαν ἀκόμη σεβαστοὶ καὶ ἱστορικοὶ κερκυραϊκοὶ θεσμοί: Ἡ Φιλαρμονικὴ Ἑταιρεία Μάντζαρος, ἡ Ἀναγνωστικὴ Ἑταιρεία Κερκύρας, πού παραχώρησε γιὰ τὶς δύο συναυλίες τὴν ἀνακαινισμένη αἴθουσα τοῦ ἡλικίας 180 ἐτῶν (ναί, ἰδρύθηκε τὸ 1836!) μεγάρου της, τὸ Ἰδρυμα Κερκυραϊκῆς Κληρονομιάς ὁ Σύλλογος Κερκυραίων Νέας Σμύρνης Κορυφῶ ἀλλὰ καὶ ὁ Πανελλήνιος Μουσικὸς Διαγωνισμὸς Μαρίας Χαιρογιώργου-Σιγάρα καὶ ὁ Σύνδεσμος Ἀναβαθμίσεως Ἱστορικοῦ καὶ Ἐμπορικοῦ Κέντρου Ἀθηνῶν.

Δὲν εἶναι, φυσικὰ μόνο τὸ Δ.Μ.Σ. G.B. πού δραστηριοποιεῖται στὴν παροχὴ ὑποτροφιῶν. Ὑπάρχει ὁ Σύλλογος Φίλων τῆς Μουσικῆς, τὸ Ἰδρυμα Ὠνάση, σίγουρα ἄλλοι πού μοῦ διαφεύγουν ἐπειδὴ, ὁμολογῶ ὅτι

τὸ θέμα «ὕποτροφίες» δὲ μὲ ἀπασχόλησε μέχρι στιγμῆς λόγω ἐπιτακτικοτέρων προτεραιοτήτων κριτικοῦ σχολιασμοῦ. Φυσικά, ὑπάρχει καὶ τὸ Ἰδρυμα Κρατικῶν Ὑποτροφιῶν ἰδρυθὲν μόλις τό...1951: μού ἄφηνε πάντα τὴν (εὐχομαι ἐσφαλμένη) ἐντύπωση ὅτι «βιοῖ λάθε» καὶ λειτουργεῖ οἷονεὶ ὡς ἀπορρυπαντικὸ τῶν «ἐνοχῶν» (;!!!) τοῦ ρωμείκου ντοβλετιοῦ γιὰ τὴν ἀνεπάρκειά του σὲ ὅλους ἀνεξαιρέτως τοὺς τομεῖς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Ἐντύπωση θὰ πεῖτε... Δὲν εἶναι ὅμως δική μου ἀλλὰ δική του δουλειὰ τὸ νὰ...ἀναθεωρήσω...

Ὅπωςδὴποτε οἱ ὑποτροφίες, ἰδιαίτατα στὸν τομέα τῆς μουσικῆς, μού ἄφηναν ἀνέκαθεν τὴν αἴσθηση διμόρφου Ἰανοῦ. Ἀφ' ἑνὸς ὑπάρχει ἡ ὀφθαλμοφανέστατη (παρ' ἡμῖν τουλάχιστον δραματικὰ ἀπαραίτητη...) ὠφέλεια θεσμοῦ ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρά ὅμως, μὲ τὸ παλαιγενῶς καὶ ἐπ' ἀπειρον διαιωνισθησόμενον (στὰ χρόνια μου δὲν ἔχω πιά ψευδαισθήσεις) ΑΘΕΣΜΟΘΕΤΗΤΟ τῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς, εἶναι ἄλλο ἓνα ἀπενοχοποιητικὸ συγχωροχάρτι πού δίνει τὸ ντοβλέτι μας εἰς ἑαυτὸ γιὰ ὅσα ἐπὶ δεκαετίες παραλείπει, ἀποθαρρύνοντας πλουσιότατη παραγωγή ταλέντων, ἀφοῦ στερεῖται θεσμῶν γιὰ νὰ τὰ ἀπορροφήσουν. Μὲ τίς ὑποτροφίες λοιπὸν ἐμμέσως τοὺς διώχνει, βοηθώντας τους νὰ ἐκπατριστοῦν γιὰ νὰ σταδιοδρομήσουν ἀξιοπρεπῶς στὸ ἐξωτερικὸ, πράγμα ἀδύνατον τὸ γε νῦν (δυστυχῶς καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων...) ἔχον, γιὰ ὅλους ἐν Ἑλλάδι. Εἶναι φυσικὸ, διάβολε, νὰ βγαίνουν τουλάχιστον τριπλάσιοι τραγουδιστὲς ἀπὸ ὅσους μπορεῖ νὰ ἀπορροφήσει μιὰ μονάκριβη Ἐθνικὴ Λυρικὴ Σκημὴ, ἐνῶ μποροῦσε κάλλιστα νὰ ὑπάρχει πρὸ δεκαετιῶν μιὰ δεύτερη, ἰσότιμη καὶ ἰσόκυρη στὴ Θεσσαλονίκη, ἄλλες δὲ μόνιμες ἀλλὰ μὲ λιγότερες ἴσως ἐτήσιες παραγωγὲς ἀσφαλῶς στὴν Πάτρα, Κέρκυρα, Λάρισα, ὅπου γίνονται ἐπιτυχέστατες σχετικὲς ἀπόπειρες, Σύρο; Κρήτη; Ρόδο; Γιάννενα; Ἀλλὰ πέστε ὅτι ἐπὶ τῶν...μαυρογιαλουργικῶν κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ καὶ Ν.Δ., διαλύθηκε μιὰ Ὀρχήστρα τῶν Χρωμάτων, πού μέσα σὲ δύο δεκαετίες, ἀφῆκε πολιτιστικὸ ἔργο πολλαπλασιῶς πολύτιμο ἐκείνου τῆς λαμπράκειας *Καμεράτα* στὸ Μέγαρο, πού καὶ αὐτὴ σήμερα, πανθομολογουμένως ἐπιζεῖ χάρη στὸν πολυμήχανο ἀρχιμουσικὸ Γιωργο Πέτρου..

Σύντομο ἱστορικὸ τοῦ σωματείου: ἀπὸ τὰ ἀρχαιότερα τοῦ εἴδους του ἐν Ἑλλάδι, ἰδρύθηκε τὸ 1979, τρία χρόνια μόνον μετὰ τὴν ἐκδημία τῆς Τζίνας Μπαχάουερ (1913-1976), ἀπὸ τὴν ὁποία θυμοῦμαι τὸ Κοντσέρτο

για πιάνο του Γκρήγκ, ὅπως ποτὲ δὲν ἄκουσα καὶ τολμῶ νὰ πῶ ποτὲ δὲν θὰ ἀκούσω ἀπὸ ἄλλο πιανίστα: ἀρχικὰ σκοποὶ τοῦ ἰδρύματος ἦταν α) αὐτονόητα νὰ διατηρήσει μὲ κάθε δυνατὸ μέσο ζωντανὴ τὴ μνήμη τῆς G. B. καὶ β) νὰ προσφέρει ὑποτροφίες σὲ ταλαντούχους νέους πιανίστες γιὰ μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὸ ἐξωτερικόν. Ὅπως διαπιστώσαμε, σήμερα, οἱ ὑποτροφίες ἀπευθύνονται σὲ εὐρὺ φάσμα σολίστ φωνητικῆς καὶ ὀργανικῆς μουσικῆς. Τὸ σημερινὸ Δ.Σ. ἀποτελοῦν οἱ κυρίες καὶ κύριοι: Πρόεδρος Κωνσταντῖνος Π. Καράμπελας-Σγούρδας. Ἀντιπρόεδρος: Δάφνη Χρυσοσπάθη. Γενικὴ Γραμματέας: Δανάη Ράλλη. Ταμίας: Αἰκατερίνη Βικάτου. Μέλη: Ἀλεξάνδρα Βουβουσίρα, Αἰκατερίνη Καψῆ, Βασιλικὴ Μανιάκα καὶ Γιάννης Ἀγρανιώτης. Τέλος, σημειῶνω ὅτι ὡς φανατικότετος ἀναγνώστης, τηλεθεατῆς καὶ θαυμαστῆς τοῦ πολυμήχανου καὶ παντογνώστου συγγραφεὺς τοῦ ἐντύπου τε καὶ τηλεοπτικοῦ *Παιχνιδιοῦ τῶν Θρόνων* [The Game of the Thrones] George R.R. Miller, ἔσκασα πού ἔχασα τὴν πρώτη, μὲ τὸ ἀγαπητὸ σύνολο πνευστῶν *Μάντζαρος* (προαύλιο ἐκκλ. Ἀγ. Γεωργίου, 28.8.2016), σὲ ἐλαφρότερο πρόγραμμα σπανιοτάτων ὅμως ἀκροαμάτων, ἐν οἷς ἑνὸς σόλο...ξυλοφώνου καὶ ἀποσπασμάτων τῆς μουσικῆς τοῦ θρυλικοῦ σήριαλ, ἀπὸ τὸν Ἰρανογερμανὸ Ramin Djawadi (γ. 1974), σὲ μεταγραφή Ἀλέξη Ἀρταβάνη. Περνοῦμε ὅμως στὶς συναυλίες.

* * *

ΣΥΝΑΓΩΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ¹

Καὶ στὶς δύο, κατὰ τὸ πρόγραμμα, συμμετεῖχαν 14 καλλιτέχνες ἡλικίας...ἀπὸ 9-28 ἐτῶν. Ἀκούστηκαν 13: λόγοι ὑγείας (εὐχόμεστε παροδικοί) ἀπέτρεψαν τὴν ἐμφάνιση τῆς ὑψιφώνου **Κέλυ Τουσμάνωφ**. Καίτοι στὶς κριτικὲς μας πάντα προέχουν τὰ ὀνόματα τῶν ἐρμηνευομένων συνθετῶν, ἐδῶ αὐτονόητα προηγοῦνται οἱ ἐκτελεστές— ἄμποτε σύντομα νὰ ἀκούσουμε ὅλους σὲ κατ' ἰδίαν ἐμφανίσεις: διότι ὅλοι ἔχουν κατακτήσει ἐπαγγελματικὸ ἐπίπεδο πού σίγουρα θὰ ζήλευαν πάμπολλα, δυστυχῶς, μέλη τῆς Κρατικῆς Ὀρχήστρας Ἀθηνῶν πρὸ τοῦ 1992, ὅταν καταργήθηκε ἡ περίφημη «πολυθεσία» τῶν μουσικῶν πού ἀπὸ τὸν ἰδρυτικὸ της

¹ Ἀπ' ἐκεῖνες, ἐννοεῖται πού ἄκουσε ὁ γράφων.

Νόμο 2010/12.12.1942, ἀποτελμάτωσε ἐπὶ μισὸν αἰῶνα τὴν ἑλληνικὴ μουσικὴ ζωὴ.

1. Ἀνδρέας Σιουπούλης, μὲ διπλὴν ιδιότητα: α) ὡς βιολοντσελίστας ἀκούστηκε στὸ *Πρελούντιο* τῆς *Σουΐτας* ἀρ. 1, σολ μείζ., ἔργο BWV 1007 (1717;) τοῦ Μπάχ, καὶ στὴ *Σπουδὴ* (*Étude*) ἀρ. 232 (μήπως ἔργο 232;) τοῦ Γκέοργκ Γκόλτερμανν [Georg Goltermann, 1824-1898], Γερμανοῦ δεξιτέχνου βιολοντσελίστα, συνθέτου 8 κοντσέρτων, 7 Νυχτερινῶν γιὰ τσέλο καὶ πιάνο καὶ προδήλως πολλῶν ἄλλων ἔργων. Ξανακαλύπτεται πρόσφατα καὶ, κρίνοντας ἀπὸ τὸ κομμάτι πὺ ἀκούσαμε, μάλλον ἀξίζει τὸν κόπο. Μιὰ καθαρὸτατη φθογγικὴ ἐκφορά, αἴσθησις ὕφους, σὲ δύο συνθέτες ὅλως διαφορετικούς, ἐπιμέλεια στὴν τονικὴν ἀκρίβεια, ὑπόσχονται αἴσια γιὰ τὸ νεαρὸ τσελίστα, ὁ ὁποῖος...

β) ὡς πιανίστας, ἐξ' ἴσου ἐλπιδοφόρα ἐρμήνευσε τὴν *Invention* ἀρ. 10, ἔργο BWV 781 (1717-23;) τοῦ Μπάχ καὶ τὸ γνωστότατο *Βάλς*, πρῶτο ἀπὸ τὰ τρία μέρη τῆς *Σουΐτας Jazz* ἀρ. 1 (1934) εἶναι ἓνα γνωστότατο νεανικὸ διαμαντάκι τοῦ Ντιμίτρι Σοστακόβιτς (1906-1975) Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι ἐδῶ ἀναζητήσαμε περισσότερο ἐλεγμένο μπρίο στὴν ἐρμηνεία, γεγονὸς παραμένει ὅτι ὁ Σιαπούλης θὰ ἀντιμετωπίσει τὸ δίλημμα βιολοντσέλο ἢ πιάνο. Ἡ ἀπόφασις, φεῦ, εἶναι ἀποκλειστικὰ δική του.

2. Τὸ ἴδιο ἀκριβῶς δίλημμα ἀντιμετωπίζει καὶ ὁ Ἀνδρέας Κερκέζος, πὺ ἀφησε ἀξ' ἴσου θετικότερες ἐντυπώσεις α) ὡς βιολιστῆς πὺ ἐρμήνευσε τὰ μέρη I. *Πρελούντιο* καὶ III. *Γκαβότα-Ροντώ* τῆς *Παρτίτας* ἀρ. 3. ἔργο BWV 1006, τοῦ Μπάχ, γιὰ σόλο βιολί: Στὰ 16α τοῦ *Πρελούντιου* χαρήκαμε τὴν ἀνεπίληπτη προχωρημένη του τεχνικὴ (θὰ τὴν ἀναδείκνυε ἀκόμη καλλίτερα ἀνεπαίσθητα βραδύτερο τέμπο. β) ὡς πιανίστας μὲ χαρίσματα ἐρμηνευτοῦ σὲ δύο ρομαντικὰ ἔργα, τὴ *Σπουδὴ Κοντσέρτου Un Sospiro* [Ἕνας Στεναγμὸς] ἔργο S 144 (1845-49) τοῦ Φράντς Λίστ (1811-1886) καὶ τὸ *Πρελούντιο* ἀρ. 5 (1901), γνωστότερο καὶ δημοφιλέστερο ἀπὸ τὰ *Δέκα Πρελούντια*, ἔργο 23 (1903) τοῦ Σεργκέϊ Ραχμάνινοφ (1873-1943). Καὶ στὶς δύο ιδιότητές του, τὰ ἀναμφιβήτητα χαρίσματά του θὰ ἀναδείκνυαν περισσότερο τέμπι ἀνεπαίσθητως ἀργότερα. Ὅμως...νιάτα εἶναι αὐτὰ. Βιολιστῆς ἢ πιανίστας; Ὅπως καὶ στὸν Σιαπούλη...δική του ἢ ἀπόφασις!

3. Καίτοι δὲν παρατηρήσαμε ἀπολύτως τίποτε τὸ ἀρνητικὸ στὶς ἐπιδόσεις του, θὰ θέλαμε νὰ ξανακούσουμε τὸν κλαρινετίστα Πέτρο Ἀνδρεάδη, σὲ ἔργα γραμμένα εἰδικῶς γιὰ κλαρινέτο, ὄχι μεταγραφές, ὅπως ἡ ἀνατριχιαστικὴ τοῦ Πρελούντιο ἀπὸ τὴ Σουίτα γιὰ σόλο βιολοντέλο ἄρ. 2, ἔργο BWV 1008, τοῦ Μπάχ, καὶ τὸ Ἐγκώμιο στὸ Μανουέλ ντὲ Φάλλια (ἄμοιρε Μανουέλ!) τοῦ Οὔγγρου Μπέλα Κόβατς [κλαρινετίστα, γ. 1937] «μεταφέροντος» στὸ ὄργανό του τὶς ἐμετικότερες τῶν κιθαριστικῶν *espagnolades*.

4. Δὲν ἔλεγα ὅτι θὰ ζοῦσα γιὰ νὰ γράψω κριτικὲς σὲ καινούργια βλαστάρια ὅπως ὁ συμπαθέστατος ἐκτελεστής κρουστῶν καὶ συνθέτης Γιώργος Καζιάνης (γ. 1996), νεότερός μου κατὰ 60, φευ, χρόνια. Χαρήκαμε καὶ τὸ ἠδύμολπο, εὐγενικὸ Ντουέτο Σπουδῆ [Duet-Étude], γιὰ φλάουτο (Ἄννα Ζηνέλη, βλ. καὶ πιὸ κάτω) καὶ ταμποῦρο (ὁ συνθέτης) καὶ τὸ ἀπολαυστικὰ θυελλῶδες καὶ πολεμόχαρο 2 σὲ 1, γιὰ δύο ἐκτελεστὲς κρουστῶν, ἀπὸ τὸ... συνθέτη καὶ τὸ γλυκύτατο δαιμόνιο δεξιότεχνη τοῦ ταμποῦρο Παναγιώτη Καζιάνη, μικρὸν ἀδελφὸ του καὶ ... Βενιαμίν τοῦ Φεστιβάλ, καθ' ὃ μόλις ἐτῶν...9!

5. Τὴν κατακλειῖδα τῆς συναυλίας προετοίμασαν δύο ἀδαμάντινες σελίδες τοῦ Γκαμπριέλ Φωρὲ [Gabriel Fauré, 1845-1924], ἡ αἰθέριος μελωδικῆς ροῆς καὶ ἁρμονικῆς λεπτότητος Παβάνα (1887), γραμμένη ἀρχικὰ γιὰ μικρὴ ὀρχήστρα καὶ μεικτὴ χορωδία *ad libitum*, ἐδῶ σὲ μεταγραφὴ γιὰ φλάουτο καὶ πιάνο, καὶ ἡ ἐξ' ὅσου ἀτμοσφαιρικότατη Φαντασία, ἔργο 79 (1896), ἀρχῆθεν γιὰ φλάουτο καὶ πιάνο, ἀμφότερες πεμπτουσιακὰ γαλλικὲς σὲ προσεγγίσεις πιστότατες στὴ φωρεϊκὴ μαγεία ἀπὸ τὸ φλαουτίστα Ἀλέξανδρο Γιαγκούση καὶ τὸν πιανίστα Ἐλευθέριο Μισιργῆ, ὁ ὁποῖος τερμάτισε τὰ ὑπεσχημένα μέ...

6. τὴν πασίγνωστη *Fantaisie-Improptu* [Φαντασία-Αὐτοσχεδιασμὸ, 1834, μεταθανάτια ἔκδ. 1855], τοῦ Φρεντερίκ Σοπέν, σὲ ἐπαγγελματικότατη θεώρηση, ἐστιάζουσα μᾶλλον στὸ συνήθως θεωρούμενο «δεξιότεχνικὸ» στρόβιλο 16ων σὲ ντο# ἔλ. (τὰ ἀκραῖα τμήματα), παρὰ στὸ ὄνειρικὸ μεσαῖο τμήμα *Largo - moderato cantabile*, ρε ὕφ. μείζ.

7. Μὲ τὴ ματαίωση τῆς ἐμφανίσεως τῆς ὑψιφώνου Τουσμάνωφ, τὸ πρόγραμμα ἔκλεισε ὁ Ἀνδρέας Κερκέζος, μὲ χαριέστατες σελίδες Ντίνου Κωνσταντινίδη (;;; γ. 1929), ἂν σωστὰ σημειώσαμε, καὶ τερπνοὺς αὐτοσχεδιασμοὺς τέλους ἐσπερίδος.

* * *

ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΔΕΥΤΕΡΗ:

1, 2, 3. Στην κατακλειῖδα τοῦ φεστιβαλικοῦ 3ημέρου, κυριάρχησε, ὅπωςδῆποτε ποσοτικὰ ἀλλ' ὄχι καὶ μόνον ἡ πιανίστα **Φιόνα Μάτο**, γεννημένη στὴν Ἑλλάδα κόρη τοῦ λαμπροῦ Ἀλβανοῦ βιολιστοῦ **Aleksandër Mato**. Ἡ Φιόνα σπουδάζει ἤδη στὸ ἱστορικὸ παρισινὸ Ῥοδεῖο [Conservatoire de Paris]. Ἄνοιξε τὸ πρόγραμμα τῆς συναυλίας μὲ τοὺς *Δύο Ρουμάνικους Χορούς* opus 8α, τοῦ Μπέλα Μπάρτοκ (1881-1945). Τὸ ἐρμήνευσε μὲ ἀψογη τεχνικὴ καὶ αἰσθαντικότητα σὲ ἓνα ὕφος, πού καὶ δὲν θυμίζει διόλου φολκλὸρ ἀλλὰ καὶ διαδηλοῖ περίτρανα πού ὄδευε ἡ μουσικὴ τὴν ἐποχὴ τοῦ Schoenberg ἀποκαλύπτοντας ταυτόχρονα, τὸ μελλοντικὸ τεράστιο διαμέτρημα τοῦ συνθέτη. Ἐκτός, φυσικὰ ἀπὸ τὴν ἔξοχη δυκτυλικὴ τεχνικὴ τῆς, ἡ εὐαισθησία τῆς στὶς λεπτότερες χρωστικὲς ικανότητες τοῦ πεντάλ. Ἀκόμη περισσότερο μᾶς ἐντυπωσίασε ἡ διὰ τῆς εὐφυοῦς οἰκονομίας ἀξιοποίηση τοῦ πεντάλ στὴν ὀρμητικὴ ἀλλὰ μὲ μοτσάρτειας καθαρότητας περλέ, σὲ εὐστοχες ἀντιθέσεις-διάλογο μὲ τὰ ρωμαλεότερα περάσματα τῆς Σονάτας ἄρ. 21, ἔργο 53, ντο μείζ. ἐπιλεγομένης *Waldstein* (1804) τοῦ Μπετόβεν. Τὸ ἔργο, δίχως νὰ χάνει τίποτε ἀπὸ τὴν ταυτότητα, τὸ ρωμαλέο ὕφος καὶ τὴν οὐσία, ἀναδείκνυε ὅλη τὴ σοφία τῶν γραμμῶν καὶ τῶν τέμπι του ἀπογειωμένο μὲς στὴν ἀραιότερη ἀλλὰ τόσο διάφανη ἀτμόσφαιρα μεγάλων ὑψομέτρων. Ἐν συνεχείᾳ, παρὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῆς *Βικιπαίδεια* ὅτι πρόκειται γιὰ τὴ συχνότερα παιζόμενη ἀπὸ τὶς τρεῖς σονάτες γιὰ πιάνο, ἐγὼ ἀκουγα πρώτη φορά σὲ ζωντανὴ ἐκτέλεση τῆ *Σονάτα* γιὰ πιάνο, ἄρ. 3, φα ἔλ. , ἔργο 14, τοῦ Ρόμπερτ Σούμαν [Robert Schumann, 1810-1856]. Ἦργο μεγάλης γραμμῆς, μὲ συνεχεῖς κομπαστικὰ πυκνὲς πιανιστικὲς ἠχητικότητες, μὲ θεματικὴ δυσapoμνημόνευτη, διεκπεραιώθηκε ἀπὸ τὴ Φιόνα Μάτο μὲ στιβαρότητα μεγαλύτερη ἐκείνης πού ὑπαγόρευε ἡ ἀκουστικὴ τῆς μικρῆς αἰθούσης, Ἀδύνατον νὰ πιστέψεις ὅτι ἐπόμενο πιανιστικὸ ἔργο τοῦ Σούμαν ἦταν οἱ ἠδύμολπες καὶ ἐσωτερικότερες...*Παιδικὲς Σκηνὲς* [Kinderszenen], ἔργο 15 (1838).

4. Κατόπιν ξαναχαρήκαμε τή **Άννα Ζηνέλη**, σέ μιὰ ἐμβληματική σελίδα τῆς φιλολογίας τοῦ φλάουτου, τή **Σύριγγα** [Syrinx, 1913] τοῦ Ντεμπυσσύ. Ἦχος μεστός ὅσο χρειάζοταν, αἰθέρια ἐρμηνευτική προσέγγιση, εὖροο ξετύλιγμα ὄνειρικοῦ στοχασμοῦ. Ἄμποτε σύντομα νά τὸν ξανακούσουμε σέ ρεσιτάλ.

5, 6, 7. Ποτέ δὲν ὑπῆρξα ἐραστής τῆς κιθάρας, ἀλλὰ ἡ ἀκρόαση τοῦ νεαροῦ **Ἀγγέλου Εὐστρατίου**, σέ τρία ἔργα λεσχιακῶν «διασημοτήτων», συνθετῶν τοῦ ἰσπανοπρεποῦς (τί ἄλλο;) κιθαριστικοῦ ρεπερτορίου στάθηκε **μαρτύριο**. Ὁ νέος καὶ ἄψογη τεχνική διαθέτει καὶ ἐπαρκέστατη μουσικότητα, ἀλλὰ ἔπαιξε ὅλα τὰ ἔργα σέ **πιανισσίσιμο** (τί λέω; σέ δις **πιανισσίσιμο** ἦτοι rrrrrrr). Καθόμουν 1½ μόνον μέτρο κοντὰ του καὶ τὸν ἄκουγα μὲ κόπο, σέ τρία χαμομηλόγευστα πονήματα α) **Τό** (ὄντως ὑπνωτικότατο) **Ὀνειρο στὸ δάσος** τοῦ Παραγουαϊανοῦ Agustín Pío Barrios (1885-1944), γνωστοῦ στὸ Διαδίκτυο ἀλλ' ὄχι καὶ στὴ **Βικιπαίδεια**, β) τὴν **Ἐπίκληση καὶ χορὸ** [Invocación y danza ,1961 τοῦ ἀσφαλῶς γνωστοτέρου τῶν τριῶν, Joaquín Rodrigo (1901-1999) καὶ τὴ **Σπουδὴ** ἀρ. 2 («πάνω στὰ κρουστά»· μὴ τὸ ψέχνετε...), κάποιου Ἰταλοῦ ὀνόματι Ganesh del Vescovo, ἀγριοναρκίσσου κιθαροσυνθέτου μὲ ἀφθονες διαδικτυακές ἰστοσελίδες, ἐπιμελέστατα ἀποσιωποῦσες χρονολογία γεννήσεως (βάσει φωτογραφιῶν 60-70 ἐτῶν)... Οὐφ, οὐφ, οὐφ! Καὶ ἐπὶ τέλος ἀκολούθησε **μουσική**!

8. 9. 10. Γιὰ τὴν ταλαιπωρία μᾶς ἀποζημίωσε πλουσιοπάροχα ὁ κλαρινετίστας **Ἡλίας Σκορδίλης**, μὲ, ἐνδιαμέσως, τὸν **Ανδρέα Κερκέζο**, ὡς πιανίστα. α) Μὲ τὴ **Φιόνα Μάτο**, ἐρμήνευσε τὸ **Σόλο διαγωνισμοῦ** [Solo de concours, 1899], τοῦ μεγάλου André Messager [1853-1929], ὡς ἀρχιμουσικοῦ συνδέσαντος δίκαιην ὑστεροφημία μὲ τίς παγκόσμιες πρῶτες τῶν ὀπερῶν **Λουῖζα** (Παρίσι, Opera-Comique, 2 Φεβρ. 1900) τοῦ Gustave Charpentier [1860-1956] καὶ **Πελλέας καὶ Μελισσάνθη** (Παρίσι, Opera-Comique, 30 Ἀπρ. 1902) τοῦ Κλώντ Ντεμπυσσύ [Claude Debussy, 1862-1918], ὡς συνθέτου δὲ 30 ὀπερετῶν, μὲ τὴν ἀείζωη **Véronique** [3, πράξεις, Παρίσι, Théâtre des Bouffes-Parisiens, 10 Δεκ. 1898] ποὺ ἀποσπάσματά της μετέδιδε συχνὰ τὸ ἀλησμόνητο ΕΙΡ πρὶν καταστήσει ΕΡΤ. Τὸ **Σόλο διαγωνισμοῦ** καὶ μόνον, ἄξιζε τὸ ταξεῖδι στὴν Κέρκυρα. Σὲ τριμερῆ μορφή (A-B-A'+ coda), εἶναι γαλλικὸ διαμάντι ἀρμονικῆς εὐγλωττίας στὰ δεξιότεχνικὰ

μέρη και τρυφερότατου λυρισμοῦ στο ἄργο, Β. Οἱ δύο νέοι ἐμβάθυναν ὀλόψυχα στη μουσική του οὐσία. β) Ἀντὶ τῶν ἀναγγελλομένων Τριῶν κομματιῶν γιὰ σόλο κλαρινέτο (1919) τοῦ Ἴγκορ Στραβίνσκι [Igor Stravinsky, 1882-1971, ὁ Ἀνδρέας Κερκέζος ἐρμήνευσε τὸ Θέμα καὶ παραλλαγές σὲ ἓνα ἑλληνικό δημοτικό τραγούδι τοῦ Ντίνου Κωνσταντινίδη (γ. 1929). Τὶς ζωηρότερες ἴσως ἐντυπώσεις ὅλου τοῦ διημέρου ἄφησε ἡ νεανική Σονάτα γιὰ δύο κλαρινέτα (1918), σὲ τρία σύντομα μέρη τοῦ Φρανσίς Πουλένκ [Francis Poulenc, 1899-1963]. Συμπαράσυρσα ἐκτέλεση (β' κλαρινέτο: Γιάννης Κρητικός), ἔργου ἑνὸς ὀλοένα καὶ μεγαλύτερου, καθὼς ἀποκαθίσταται, συνθέτου Γάλλου μέχρι μυελοῦ ὀστέων (ιδίως ἐδῶ!). Δὲ θυμοῦμαι πόσες φορές τὸ ξανάκουσα στὸ YouTube. Ὀλόψυχα συχαρητήρια στὸ Δ.Μ.Σ. G.B., ποὺ φροντίζει ἰδιαίτε-
ρως νὰ παρέχει στοὺς ὑποτρόφους του εὐκαιρίες ἐμφανίσεων, μὲ τὴν εὐχὴ νὰ διαδόσει, ὅσο γίνεται, καὶ πανελληνίως τέτοιες συναυλίες, πραγματικές μουσικές μῆσεις, μὲ προγράμματα ποὺ σίγουρα θὰ ζήλευε τὸ Μέγαρο! Προγράμματα ἐμπλουτισμένα φυσικά καὶ μὲ ἀνάλογα ἑλληνικά μουσικά ἀριστουργήματα. (Αναγνωστικὴ Ἑταιρεία Κερκύρας, 30 & 31.8.2016).
